

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 64,

Fylke: Hordaland.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Bremnes

Emne: Død og begravelse.

Bygdelag: Sortland

Oppskr. av: Halfdan Endresen

Gard: Sortland

(adresse): Rubbestadneset.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gaardbruker og postaapner h.v. Jens Jensen Sortland d.e.
invalider 80-90 år.

SVAR

- 1-4. Ukjent her.
5. Vi har hørt om disse dyr.
6. Har hørt enkelte tilfeller av slike varsler.
- 7-9. Ukjent.
10. Ja. (Ikke paa grund av pkt. 9. H.E.)
11. Presten kom ubedt, eller budsendt. I siste tilfelle ble som oftest nattverden meddelt den døende.
12. Nærmeste slekt.
13. Ja, i mange tilfeller.
14. Alle disse uttrykk er brukt her.
15. Oftest et lys eller speil.
16. Nei.
17. Ja.
18. Begge deler.
19. Ukjent
20. Kun bedemannen.
21. Ukjent.
22. Man hengte for vinduet og stanset klokken.
23. Straks etter døden ble det lagt frem paa en benk.
24. Man sa at "liket var lagt fram."
25. Nei.
26. Man brukte ikke halm under liket etter at det ble flyttet fra sengen til benken. Med likstraa maa

2
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

der menes halmen i sengen.

27. Straks etter døden.
28. Nei.
29. Se ovenfor.
30. Straks etter døden.
31. Hvem som helst, mann eller kvinne.
32. Nei.
33. Ja.
34. Ja, hvis de ikke hadde helskjegg.
35. Ja.
36. Ja.
37. Ukjent.
38. Sveipa.
39. Likklær.
40. Likbleie ukjent. Liklakenet var saa stort at det ble dekket hele legemet, om føtterne, rundt hodet og til føtterne igjen.
41. Tildels, men ingen regel.
42. Kun i underklær.
43. Ingen fast regel.
44. Ja.
45. Nei.
46. Kun strømper.
47. Mennene hadde ofte hue paa seg, kvinnene intet nodeplagg.
48. Nei.
49. Nei.
50. Ja.
51. Som regel kjøpte man lintøyet, og fikk sydd likklærne. Først i nyere tid kjøpte man ferdige klær.
52. Av tøy, under krigen av papir.
53. Ja.
54. Ukjent.
55. Ukjent.

13239

56. Ukjent.
57. Nei.
58. Begge deler.
59. Ja, i eldre tid.
60. Ja.
61. Snekkeren.
62. Kisten var i almindelighet trekvit naar den kom fra snekkeren. Ble malt mens liket laa i kisten. Malingen ble fremstilt av sort tørrmaling og linolje.
63. Omkring aar 1900.
64. Ukjent.
65. Høvelspon eller halm.
66. fylt med spon eller halm.
67. Ja, hvilmalt.
68. Ingen av delene.
70. Med mildebærris.
71. Nei.
72. Ukjent.
73. Nei.
74. Nærmeste slekt og venner eller naboer ble innbudt til aa"legge liket i kisten" Holdtes andakt.
75. Ja, de innbedne fikk en liten matbite i haanden, for eks. en halv lefse og en kavring eller kringle. Ingen fest eller dans.
76. I løen eller uthus.
77. Ingen pynt ble brukt.
78. " " ".
79. Ukjent.
80. " "
81. Ikke før begravelsesdagen.
82. Ja.
83. Laaket ble lagt paa.
84. Firkanøet linduk.

4
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

85. Svededuk.
86. Det hendtes men skjelden.
87. I 1916 til 1918.
88. Ingen forandring.
89. Ja.
90. Det var helst stille i, og omkring sorgehuset.
91. Ukjent.
92. Ingen fast regel for sømmelig adferd.
93. Sort drakt.
94. Nei.
95. Nei.
- 96-97. Nei.
98. Ingen bestemt dag.
99. Begravelse eller gravferd.
100. Liket ble sunget ut fra huset eller tunet.
101. Nei.
102. Ikke aakle paa kisten her.
103. Paa kisten.
104. To stk. til alle.
105. Til intet-gorde dem.
106. Ble ikke baaret foran kisten.
107. " " "
108. Se under 105.
109. Nei.
110. Ukjent.
111. " "
112. Nei.
113. Ja, langsomt. (liksangene var meget "sørgmodig" hadde et rent tragisk preg, molltonearter i "klage-tonestil" . Skulle været tatt opp paa lydband.H.E.)
114. Ja.
115. For omkring 20 aar siden.
116. Som oftest to menn som sang, og en legmann som talte over båren

13239

117. I eldre tid drakk mann "færalagsskaal".
118. En skjenket vin eller brennevin rundt bordet før man gikk til graven.
119. De eldste naboer.
120. Ja.
121. De nærmeste slektninger bærer nu liket.
122. Med fotenden først.
123. Ja, og man sa nver gang farvel.
124. Ja, det var tildels tilfelle.
125. Ja.
126. Ja.
127. Nei.
128. Ja. de som stelte heime.
129. Hele likfølget.
130. Fra eldgamle dager.
131. Ja.
132. Ukjent.
133. Ingen pynting.
134. Almindelig paa Rubbestadneset, ellers i bygden er der faa flagstenger.
135. Slekt og venner.
136. Noksaa almindelig.
137. Litt forskjellig.
138. " - ".
139. Nei, men forsangerne sang.
140. Med ærbødig stillhet.
141. Ja.
142. Nei.
143. Ja, flere slike.
144. Ingen fast regel.
145. I eldre tid var her ingen veier i Bremnes. Kisten ble derfor baaret til graven.
146. Se ovenfor, nu ingen regel.
147. Nei.

6
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

148. Ja.
149. Ingen regel.
150. Ingen kjøring i gamledager.
152. ""-""
152. Sangerne gikk foran kisten.
153. Likkisten ble baaret til kirken.
154. Nei.
155. Ukjent
156. Se no. 150.
157. I gravkapellet eller paa gravplassen.
158. Heradet.
159. Ingen bestemt.
160. Se no. 150.
161. En skjelden gang.
162. Ukjent.
163. Det hendte, men skjelden.
164. Ja.
165. Nei.
166. Nei.
167. For ca. 60 aar siden.
168. Graver.
169. Graven var oppkastet før likfølget kom.
170. Ja, naar der ingen graver var.
171. Nei.
172. Ukjent.
173. Ja.
174. Kanske med litt blomster, ellers ikke noe stell.
175. Ingen bestemte dager.
176. Nei.
177. Ble løftet over gjerdet.
178. Ingen likslede.
179. I et hjørne.
180. Som vanlig.

Emne nr. 64, blad 4.

181. La det i en slektnings grav.
182. Begravelse.
183. Nær slektning eller nabo.
184. Nei.
185. Ukjent.
186. Sømmelig og ærbødig.
187. Ingen særskilt beabøn.
188. Tildels.
189. Nei.
190. Vanlig fra middag og ut paa natten.
191. 4.
192. Nei.
193. Ja, bruragraut bruktes for ugifte.
194. Ja.
195. Ikke vanlig.
196. Hadde "fodner" med seg.
197. " - "
198. " - ".
199. Ukjent.
200. " - "
201. Hjemmelsmannen kan ikke fortelle noe bestemt om dette.
202. Da var det omtrent slutt med alkoholforbruk et ogsaa.
203. Nei.
204. Ja.
205. For 60 til 70 aar siden.
206. Laget hjemme av blomster og lyng.
207. Ja, slike som er kjøpt i blomsterforretninger.
Tok til for ca. 50 aar siden.
208. Ja.
209. Blir liggende paa grave.
210. Ingen alkohol.
211. Vanlig hjemme, tildels paa bedehuset ved store

8

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

211. m gravferder.

212. For 50 til 60 aar siden.

H. Endresen.
Rubbestadneset.

13239